

Ο Επίσκοπος συνάγει και εκπροσωπεί το λαό (Κώστας Νούσης, Θεολόγος-Φιλόλογος)

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Επισκοποκεντρική ή Χριστοκεντρική Εκκλησιολογία;

Οι σύγχρονοι σχισματικοί, που κραδαίνουν απειλητικά τη σημαία του αντιοικουμενισμού, επικαλούνται συχνά πυκνά την υποτιθέμενη πλάνη του επισκοποκεντρισμού. Κατ' αυτούς ο Επίσκοπος μιας τοπικής Εκκλησίας έχει εξαρθεί ανεπίτρεπτα με βάση θεωρίες σύγχρονων εκκλησιολόγων (κυρίως του μητρ. Περγάμου Ιωάννη) και έχει αδιόρατα υπονομευθεί ο πραγματικός αρχηγός και κεφαλή της Εκκλησίας, ο Χριστός.

Ευθύς εξαρχής πρέπει να τονίσουμε ότι οιαδήποτε μονομέρεια είναι βλαπτική, οπότε και παραπλανητική έως και αιρετική. Οι Πατέρες της Εκκλησίας ποτέ δεν

έμπαιναν σε τέτοιες στείρες αντιπαραθέσεις και σε άγονες διελκυστίνδες. Κατά τη βιβλική και πατερική θεολογία η εκκλησιολογική βάση είναι η Τριάδα, την οποία αποκαλύπτει πάντοτε ο Λόγος, ο και αυτουργός της απολύτρωσης και κεφαλή της Εκκλησίας. Σήμερα δυστυχώς οι εμμονές σε κλειστά σχήματα στον χώρο της θεολογίας δεν λείπουν ούτε από την πλευρά των σχισματικών, αλλά ούτε και από έγκριτους θεολόγους μέσα στον χώρο της επίσημης Εκκλησίας. Τούτο όμως είναι μια άλλη και μεγάλη συζήτηση.

Είναι επίσης αληθές ότι τελευταία έχει προβληθεί κάπως υπερβολικά το πρόσωπο του Επισκόπου με βάση τα πρωτοχριστιανικά, μάλιστα, κείμενα. Αυτό βέβαια εύκολα μπορεί να κατοχυρώσει θεωρητικά τον απαράδεκτο δεσποτισμό των ημερών μας, όπου ο Επίσκοπος έγινε Δεσπότης με όλη την αρνητική φόρτιση του όρου και μεταλλάχθηκε σε δικτάτορα - προϊστάμενο δημοσίων υπαλλήλων (των Ιερέων) οι οποίοι τον τρέμουν για καθαρά πρακτικούς λόγους (απόλυσης, δυσμενούς τοποθέτησης και περικοπής μισθοδοσίας).

Αν αφήσουμε, όμως, κατά μέρος αυτές τις αρνητικές παρεκκλίσεις από την υγιή ορθόδοξη εκκλησιολογία, τότε μπορούμε να εγκύψουμε κάπως πιο ουσιαστικά στο βάθος των πραγμάτων. Για να δούμε τι λέει σχετικά ο άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος: *«πάντες τω επισκόπω ακολουθείτε, ως Ιησούς Χριστός τω Πατρί, και τω πρεσβυτερίω ως τοις αποστόλοις· τους δε διακόνους εντρέπεσθε, ως Θεού εντολήν. Μηδείς χωρίς του επισκόπου τι πρασσέτω των ανηκόντων εις την εκκλησίαν. Εκείνη βεβαία ευχαριστία ηγείσθω, η υπό τον επίσκοπον ούσα, ή ω αν αυτός επιτρέψη. Όπου αν φανή ο επίσκοπος, εκεί το πλήθος έστω· ώσπερ όπου αν η Χριστός Ιησούς, εκεί η καθολική εκκλησία. Ουκ εξόν εστιν χωρίς του επισκόπου ούτε βαπτίζειν ούτε αγάπην ποιείν· αλλ' ο αν εκείνος δοκιμάση, τούτο και τω Θεώ ευάρεστον, ίνα ασφαλές η και βέβαιον παν ο πράσσεται* (Σμυρναίους, ΙΧ 1 (ΒΕΠΕΣ 2, 281, 29-30).

Όπως βλέπουμε ξεκάθαρα εδώ, ο Επίσκοπος είναι εις τύπον και τόπον Χριστού (μάλλον του Πατρός εν προκειμένω, άρα όλης της Τριάδος). Δεν μπορεί να τελεστεί τίποτε χωρίς τη γνώση και τη συμφωνία του Επισκόπου. Πολύ δε περισσότερο τούτο ισχύει για την Ευχαριστία, το κατεξοχήν μυστήριο της Εκκλησίας. Και αυτό για λόγους τάξης και ασφάλειας. Ο Επίσκοπος, ωστόσο, δεν είναι κανένας απόλυτος μονάρχης. Ό,τι ιερουργεί, το πράττει στο όνομα του Χριστού και του πληρώματος της τοπικής Εκκλησίας, δηλαδή του λαού του Θεού. Οπότε ισχύει και το αντίστροφο: *Μηδείς επίσκοπος χωρίς του λαού τι πρασσέτω*. Ο Επίσκοπος οφείλει να εκπροσωπεί και να συνάγει - ενώνει τον λαό. Όχι να τον προκαλεί ή να τον διχάζει και σκανδαλίζει. Και τον εκπροσωπεί σωστά μονάχα όταν καθίσταται Χριστός με την προσωπική του άσκηση στην αγιότητα και με την

πίστη του στην Αποστολική, στη βιβλική και πατερική εκκλησιαστική Ορθόδοξη Παράδοση.

Επειδή, όμως, η ιστορία δεν είναι κάτι άλλο από ένα πεδίο μάχης με θριάμβους και αποτυχίες, είναι σχεδόν ντετερμινιστικά προσδιορισμένο ότι οι προσδοκίες μας για την τελειότητα των Επισκόπων μάλλον διαφεύγουν των δεδομένων της πραγματικότητας. Το χάος που θα επικρατούσε αν κρινόταν σχολαστικά η προσωπική αξία και αγιότητα των εκκλησιαστικών ταγών, θα ήταν εξάπαντος απροσμέτρητο. Για τον λόγο αυτόν η Εκκλησία απαγορεύει την «αποτείχιση» από τους Επισκόπους παρεκτός λόγου αιρετικής τους απόκλισης και πάλι όχι υποχρεωτικά, αλλά μονάχα εφόσον καταδικαστούν επίσημα, δηλαδή συνοδικά (15^{ος} Κανών της Πρωτοδευτέρας).

Με όλες αυτές τις ασφαλιστικές δικλείδες η Εκκλησία μάς προστατεύει από τα σχίσματα και από τους εύκολους στασιασμούς. Επίσης, με τον σαφέστατο Επισκοποκεντρισμό και τη Συνοδικότητα που πηγάζουν από τους ιερούς Κανόνες κατά την εξέλιξη του Εκκλησιαστικού Δικαίου, προφυλάσσεται το Σώμα της Εκκλησίας από τον πνευματοκρατικό πειρασμό και τις παραχαράξεις του Προτεσταντισμού - η Συνοδικότητα καθαιρεί την ιεροκρατική και συγκεντρωτική εκτροπή του Ρωμαιοκαθολικισμού.

Με άλλα λόγια, η Εκκλησία δεν είναι μονάχα στις αιθέριες σφαίρες κάποιου άγνωστου και απρόσιτου ουρανού, αλλά οργανικά δεμένη με την κτίση και την ιστορία. Και αυτό διαφυλάσσεται με την ιστορικότητα και την αισθητότητα της *αποστολικής διαδοχής*. Το ορατό σημείο αυτής της ενότητας της Εκκλησίας είναι ο εκάστοτε Επίσκοπος της κάθε τοπικής Ευχαριστιακής κοινότητας. Άλλως, θα έχουμε διαιρέσεις και επικίνδυνες αυτονομήσεις, πράγματα σαφέστατα άρρωστα, δαιμονικά και επισφαλή σωτηριολογικά (*ουκ εξόν εστιν χωρίς του επισκόπου ούτε βαπτίζειν ούτε αγάπην ποιείν· αλλ' ο αν εκείνος δοκιμάση, τούτο και τω Θεώ ευάρεστον, ίνα ασφαλές η και βέβαιον παν ο πράσσεται*).

Τελικά τι ισχύει ή, καλύτερα, τι υπερισχύει; Το χριστοκεντρικό ή το επισκοποκεντρικό; Η απάντηση είναι απλή. Η *Τριαδοκεντρική* (τουτέστιν χαρισματικά κοινωνική) *εν Χριστώ επισκοποκεντρικότητα και συνοδικότητα*. Αυτό είναι μια Ορθόδοξη Παράδοση που διαμορφώθηκε ανά τους αιώνες εν Πνεύματι Αγίω. Λαός, Κλήρος και Επίσκοπος σε αγαστή συμφωνία και αλληλοπεριχώρηση. Και αν αστοχήσει περί την Πίστιν ο Επίσκοπος, πράγμα που διαρρηγνύει την ενότητα του Σώματος και διαβρώνει τη ζωή του, τότε απλά αποβάλλεται. Από το ίδιο το Σώμα, από τον ίδιο τον λαό, που τον εκπροσωπούν Συνοδικώς οι πατέρες του, οι Επίσκοποι και Προεστώτες των Ευχαριστιακών Συνάξεων.

